

FOCUS · **Brexit**, el camí que queda per recórrer

El vot a favor de la sortida del Regne Unit de la UE marca una fita en la història del país i de la Unió. Des de la creació de la UE, cap país ha pres aquesta decisió.¹ El procés que el Regne Unit ha de recórrer per desacoblar-se de l'entramat d'institucions, de tractats i de polítiques que defineixen la UE comporta una tasca de tals proporcions que, fins i tot, és complicat seguir-ne el desenvolupament. En aquest Focus, repassarem els principals reptes que el Regne Unit ha d'abordar abans d'efectuar la sortida i els esculls més significatius als quals s'haurà d'enfrontar.

Està previst que el Regne Unit surti de la UE al març del 2019, moment en què els tractats de la UE deixaran de tenir efecte. Les negociacions entre el Regne Unit i la UE van començar formalment el 19 de juny del 2017, i s'espera que el procés acabi al final del 2018 perquè tots dos puguin ratificar els acords abans de la data límit prevista del març del 2019. Durant aquest període, també poden negociar, si així ho desitgen, un acord de transició que permeti, *de facto*, allargar les negociacions fins més enllà del març del 2019.

Per tant, el temps per dur a terme les negociacions és molt limitat i els temes que cal negociar són múltiples i complexos. A grans trets, els reptes que se li plantegen al Regne Unit són dos. En primer lloc, el Govern britànic ha d'incorporar a l'ordenament jurídic la part transferida a la UE.² Si això no es fes, en el moment en què el Regne Unit sortís de la UE, es produiria un buit legal en diversos àmbits (com, per exemple, els drets dels treballadors, la regulació del sector bancari i la definició d'estàndards de qualitat per a les importacions provinents de fora de la UE). Per agilitar el procés, es planeja atorgar al Govern poders temporals (l'anomenada clàusula d'Enric VIII) per poder modificar aquestes lleis sense haver de passar per l'escrutini del Parlament, tot i que sí que estarà subjecte a una sèrie de directrius que aquest Parlament imposarà al Govern en l'exercici d'aquests poders. Tot i que pot semblar que aquest procés és una consecució de mers tràmits parlamentaris, a la pràctica pot generar un elevat grau d'ines- tabilitat política. Això és degut, d'una banda, a la discrecionalitat amb què el Govern podrà legislar i, de l'altra, a la feblesa de l'actual Govern, que compta amb una majoria molt reduïda al Parlament.

En segon lloc, el Regne Unit ha de negociar els termes de la sortida i el futur marc de relació amb la UE. En aquest sentit, les dues parts han acordat començar pels termes de la separació. En concret, s'està negociant la qüestió dels drets dels ciutadans del Regne Unit o de la UE que resideixen a la UE i al Regne Unit, respectivament, quan s'efectuï el *brexit*; la problemàtica derivada de la frontera entre Irlanda i Irlanda del Nord,³ i la quantitat que el Regne Unit hauria de pagar a la UE (l'anomenat *financial settlement* o

brexit bill) per honrar les obligacions financeres concretes pel Regne Unit mentre formava part de la UE. Aquest últim punt és el principal escull en l'avanç de les negociacions, ja que, lògicament, la idea que el Regne Unit hagi de pagar per sortir de la UE és molt impopular al país.

Tan aviat com el Consell Europeu estimi que s'ha produït un avanç prou significatiu en els camps esmentats, fet que s'espera que succeeixi al voltant del final d'enguany, les negociacions podran abordar els tractats que definiran la futura relació entre el Regne Unit i la UE.

Com s'ha comentat prèviament, aquesta fase de les negociacions s'hauria de tancar al final del 2018, però sembla força probable que les dues parts acordin establir un període de transició. Tant el partit laborista com alguns sectors del partit conservador s'han mostrat favorables a mantenir el Regne Unit dins el mercat únic uns anys més perquè la transició sigui molt gradual. La UE podria acceptar aquesta possibilitat si suposés mantenir la participació del Regne Unit en el pressupost comunitari, la qual cosa evitaria haver de refer els pressupostos del 2014-2020. De fet, aquesta fórmula podria ajudar a desencallar les negociacions sobre el *brexit bill* esmentades més amunt.

Més enllà de l'acord de transició, la UE vol que el tracte que s'assoleixi amb el Regne Unit respecti l'equilibri de beneficis i d'obligacions que comporta l'accés al mercat únic. El Regne Unit anhela un acord ambiciós de lliure circulació de béns i serveis amb la UE, però, a canvi, cal esperar que la UE exigeixi un grau elevat d'acceptació dels principis de lliure circulació de persones i de capitals i, possiblement, contribucions al pressupost europeu. Com més inflexible sigui el Regne Unit en relació amb els últims punts, menys ambiciós s'espera que sigui el tracte comercial que li ofereixi la UE. També impera una certa sensació que la relació que s'estableixi amb el Regne Unit quan surti de la UE ha de ser prou desfavorable per no incentivar altres països membres a sortir de la UE per assolir un tracte similar al del Regne Unit.

Per decantar les negociacions al seu favor, és de preveure que el Regne Unit exerceixi pressió sobre els estats de la UE amb els quals manté una intensa relació comercial (com Bèlgica, els Països Baixos i Portugal) o amb els estats dels quals és receptora d'elevats fluxos migratoris (països de l'est d'Europa). No obstant això, l'acord final no precisarà d'un suport unànim de tots els països de la UE, sinó d'una majoria qualificada,⁴ la qual cosa limita la capacitat del Regne Unit per crear divisions al si de la UE. Que el Govern del Regne Unit hagi suavitzat recentment el discurs sobre les anomenades «línies vermelles» –els elements que el Regne Unit considerava no negociables, com que, en efectuar-se el *brexit*, havia d'acabar per complet la jurisdicció al Regne Unit dels Tribunals de Justícia Europeus– subratlla la posició negociadora desfavorable en què es troba actualment el país.

4. Un mínim de 20 Estats membres de la UE-27 que representin, com a mínim, el 65% de la població de la UE-27.

1. Groenlàndia, que va abandonar la Comunitat Econòmica Europea el 1985, podria ser considerada l'única excepció.

2. S'estima que es tracta d'unes 12.000 lleis.

3. Els acords de Divendres Sant estableixen l'eliminació de la frontera entre Irlanda i Irlanda del Nord. No obstant això, la sortida del Regne Unit de la Unió Duanera reintroduiria la frontera entre les dues Irlandes.